

**Remiss av betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhets-
skyddslagen (SOU 2018:82)**

(Ju2018/05292/L4)

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Egendomsskyddet

Utredningen gör bedömningen att rätt till ersättning vid rådhetsinskränkning som grundas på säkerhetsskyddslagen inte bör införas. Utredningen menar att det inte finns tillräckliga skäl att införa en rätt till ersättning för varken rådhetsinskränkningar (s. 284), eller inskränkningar av egendomsskyddet i samband med överlåtelse (s. 335) och att detta skulle vara i överensstämmelse med Sveriges åtagande enligt artikel 1, protokoll nr 1 till Europakonventionen. Juridiska fakulteten vill med anledning av detta dra uppmärksamheten till följande.

Utredningen synes göra antagandet att när en inskränkning får anses proportionerlig så utgår inte rätt till ersättning vid inskränkning av egendomsskyddet. Vi vill med anledning av detta understryka att en proportionalitetsbedömning vad gäller själva ingreppet i en rättighet måste göras separat från bedömningen av ersättningens vara eller inte vara. Det är en sak att landa i slutsatsen att en rådhetsinskränkning är godtagbar med hänsyn till en proportionalitetsbedömning där egendomsskyddet står i förhållande till allmänna intressen. Det faktum att ingripandet per se är godtagbart utesluter dock inte per automatik en bedömning av ersättningsfrågan. *En inskränkning kan anses oproportionerlig om skälig ersättning inte utgår.*

Vad som utgör skälig ersättning ska bedömas med beaktade av det intresse som inskränkningen avser att skydda. Som huvudregel ska ersättning utgå, även när inskränkningen sker i det allmänna intresse. När inskränkningen motiveras av t ex. nationell säkerhet kan ersättningens storlek anpassas nedåt med hänsyn till formuleringen av art. 1, protokoll nr 1 och Europadomstolens praxis. Att det skyddsvärda intresset är nationell säkerhet är dock inte det samma som att ingen ersättning ska betalas ut. Ett sådant förhållningssätt skulle innebära att det i praktiken inte finns något rättighetsskydd (*James v*

UK 1986). Därför, och som sammanfattning, att inte betala skälig ersättning kan i sig självt göra att inskränkningen, enligt konventionsrätten, är oproportionerlig.

Tillsyn

Utredningen uppmärksammar problemen som uppstår om man har en rådgivningsfunktion samtidigt som man har en tillsynsfunktion. Kunskaper om säkerhetsskydd kan förväntas variera mycket, särskilt mellan kommuner, och ökade krav medför rimligtvis ett ökat behov av rådgivning. Utredningen drar en distinktion mellan rådgivning om *vad* som ska göras, och rådgivning om *hur* det ska göras (s. 350). Denna distinktion kan dock vara svårt att upprätthålla i praktiken (se nedan om sanktioner). Det viktigast med tillsynen är se till att säkerhetsskyddet förbättras. Kommunerna måste fortsätta vara villiga att rapportera in sina misstag till tillsynsmyndigheter.

Sanktioner

Juridiska fakulteten delar utredningens slutsatser att det är olämpligt med att utvidga det kriminaliserade området (s. 417 ff). Utredningen förespråkar ett strikt ansvar så vitt gäller sanktionsavgifter (s. 439) men lämnar visst utrymme för jämkning. Ett antal olika skäl räknas upp som kunde motivera jämkning av sanktionsavgiften. Det kan övervägas om inte ytterligare ett skäl bör läggas till, nämligen när myndigheten eller kommunen har fått visst råd från tillsynsmyndigheten men har gjort en rimlig missbedömning om hur den bör verkställa detta råd, med konsekvensen att den åläggs en sanktionsavgift. Som redan nämnts kan vara svårt, i praktiken, att upprätthålla distinktionen om råd om vad som ska göras, och rådgivning om hur det ska göras. Det är dock en avvägning: att lägga ytterligare skäl för jämkning skulle komplicera bedömningen (och även öppnar för visst godtycke).

Förslag till yttrande har upprättats av professorerna Iain Cameron och Anna Jonsson Cornell. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg